

Гірські ландшафти Кримських гір

Мета : сформувати знання про особливості географічного положення Кримських гір та їх природних умов; закріпити навички складання характеристики природних умов гірських районів; удосконалити практичні навички роботи з тематичними картами атласу; розвивати пізнавальну активність учнів, виховувати відповідальність за охорону природи.

Обладнання: фізична карта України, атласи, підручник, мультимедійна презентація

Тип уроку: засвоєння нових знань

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань, стор 3

III. Мотивація навчальної діяльності, стор 4

IV. Вивчення нового матеріалу, стор 5-18

V. Узагальнення, стор 19

Домашнє завдання, стор 20

Пригадайте

- які чинники обумовлюють формування ландшафтів

План вивчення гірської системи

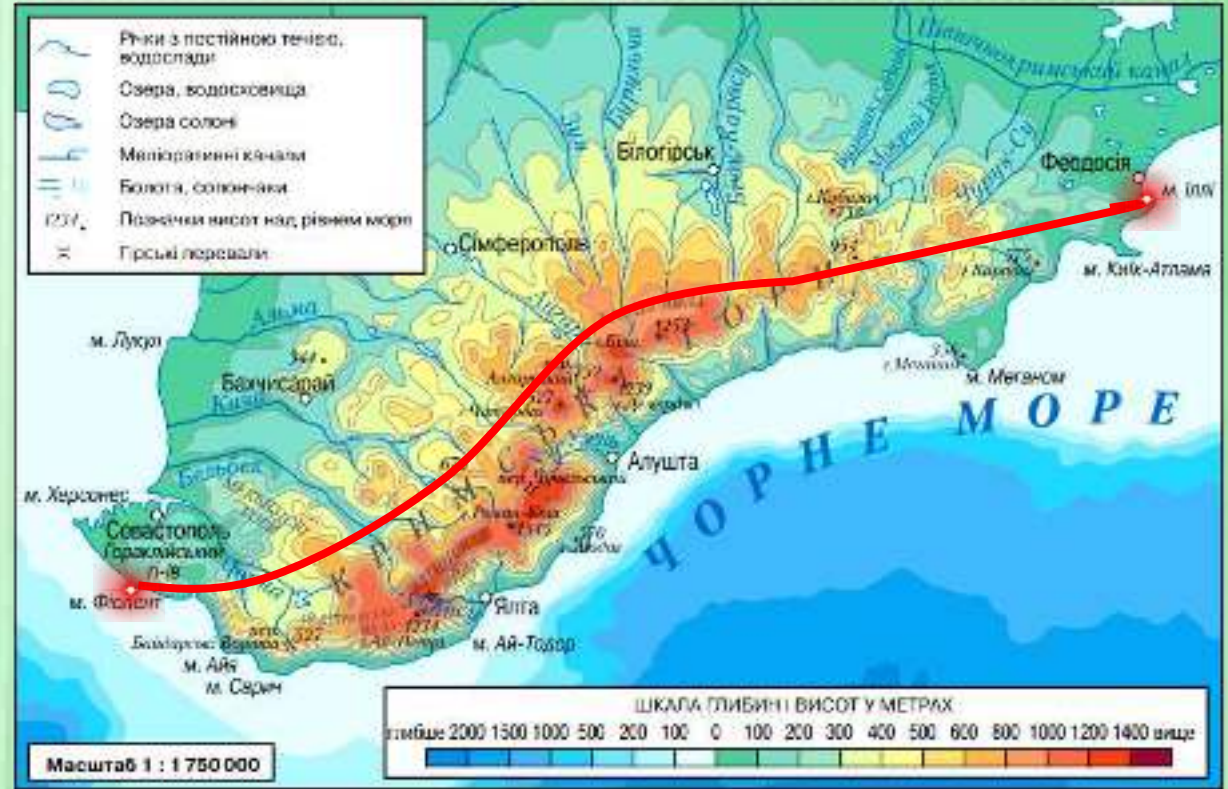
1. Географічне положення та розміри
2. Геологічна будова
3. Рельєф та корисні копалини
4. Клімат
5. Ґрунтовий покрив
6. Внутрішні води
7. Органічний світ
8. Висотна поясність
9. Природні області
10. Охорона природи

Географічне положення та розміри

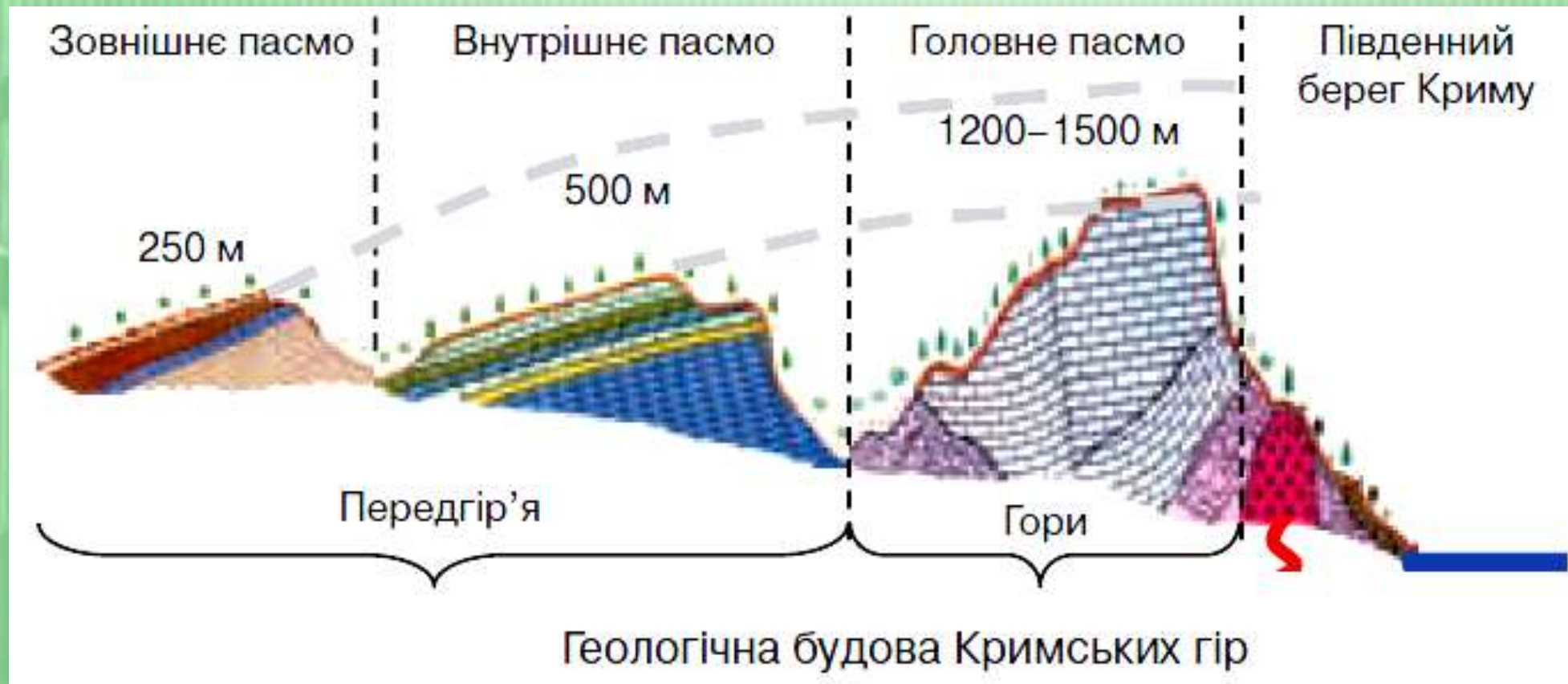
- розташовані на півдні Кримського півострова
- простягаються вздовж узбережжя Чорного моря приблизно на 180 км від м. Фіолент до м. Іллі
- максимальна ширина — 45—50 км
- $S \approx 10$ тис. км² (< 1% площі України)

- на півночі межує зі степовою зоною, а на півдні майже безпосередньо прилягає до Чорного моря

Геологічна будова

- Кримські гори — мезозойська складчаста споруда, яку активізувало альпійське горотворення
- чітко простежуються два яруси:
  - нижчий складений пісковиками та сланцями
  - верхній — переважно вапняками та піщаниками

- **утворення гір супроводжувалося вулканічними процесами**
- **→ вулканічний масив Карадаг**
- **участь магматичних порід → гора Аюдаг поблизу Ялти**
- **сучасного вигляду Кримські гори набули в епоху альпійської складчастості**

Карадаг

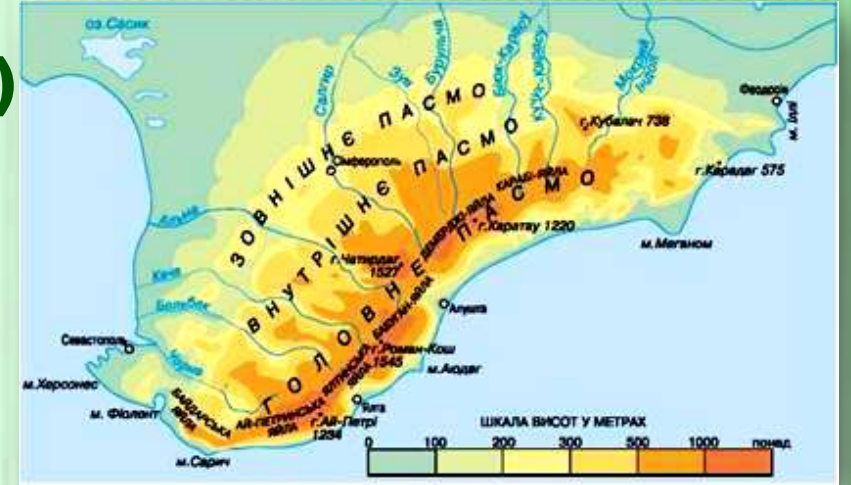

Аюдаг

Рельєф

- **Кримські гори складаються із трьох паралельних пасом:**
    - **Зовнішнього (середня висота 250 м)**
    - **Внутрішнього (середня висота 500 м)**
    - **Головного (середня висота 900 — 1500 м)**
-

- **Куести** — це асиметричні гірські хребти у формі витягнутих гряд з несиметричними схилами, з одним довгим, пологим і рівним та іншим — крутим, виробленим поперек шаруватості
- **Яйли** — столоподібні масиви зі згладженими вершинами

Бабуган-яйла

г. Роман-Кош

Гурзуфська яйла
(у перекладі
з тюркської мови
означає високогірне
літнє пасовище)

Куести

- на Бабуган-яйлі розташована найвища вершина Кримських гір — г. Роман-Кош (1545 м)

Печери Кримських гір

Солдатська
– найглибша
517 м

Мармурова
– має найбільший печерний
зал – $S = 5000 \text{ м}^2$

Червона печера
Кизил-Коба
– найдовша 21,1 км

Кришталева

Клімат

- **помірний континентальний**
  - **t січня -8... -9°C**
  - **t липня +15... +16°C**
  - **кількість опадів:**
    - **у передгір'ях — 400-500 мм**
    - **на Головному пасмі — 900-1200 мм**
- **субтропічний середземноморський на Південному березі Криму:**
  - **літо жарке та сухе, зима м'яка та волога**
    - **t січня +1... +5°C**
    - **t липня +24°**
    - **жількість опадів — 350—550 мм**

Ґрунти

- у передгір'ях переважають чорноземи
- схилах поширені бурі гірсько-лісові
- на Південному березі Криму — коричневі
- на яйлах — гірсько-лучні чорноземи

Внутрішні води

- ресурси внутрішніх вод Кримських гір обмежені
- найбільші річки — **Салгир, Альма, Бельбек, Чорна**
- на окремих ділянках річки утворюють водоспади: **Учан-Су, Джур-Джур**
- влітку багато річок пересихають → водоспади перетворюються на «краплепади»

Учан-Су

Джур-Джур

Органічний світ

- рослинний світ налічує понад 3000 видів
- із них ≈ 240 ендеміки та релікти:
  - тис ягідний
  - підсніжник складчастий
  - сосна кримська

лавр

мирт

кипарис

сосна кримська

підсніжник
складчастий

тис ягідний

хурма

- росте багато вічнозелених рослин — плющ, лавр кримський, мирт звичайний, сунічник дрібноплідий, розмарин, жасмин, а також магнолія, гліцинія, кипарис, мигдаль, інжир, хурма

- мешкають 34 види ссавців і 135 видів птахів
- найбільш поширені:
  - олень кримський
  - козуля
  - муфлон
  - борсук
  - кам'яна куниця
  - дика свиня
  - білка
  - ящірка скельна
  - полоз
  - орлан-білохвіст
  - чорний гриф
  - сип білоголовий

муфлон

олень кримський

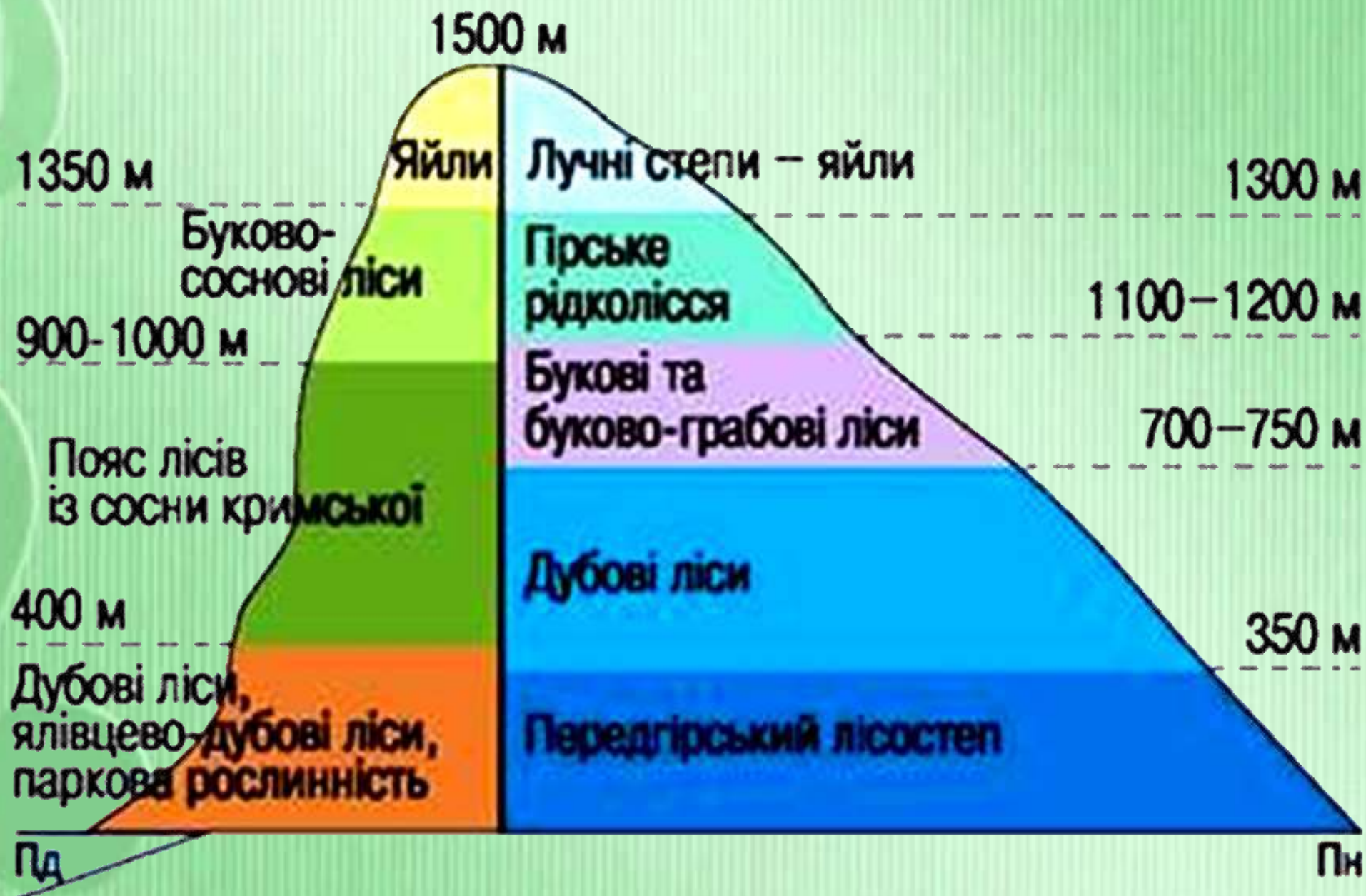
сип білоголовий

орлан-білохвіст

Вертикальна поясність ландшафтів

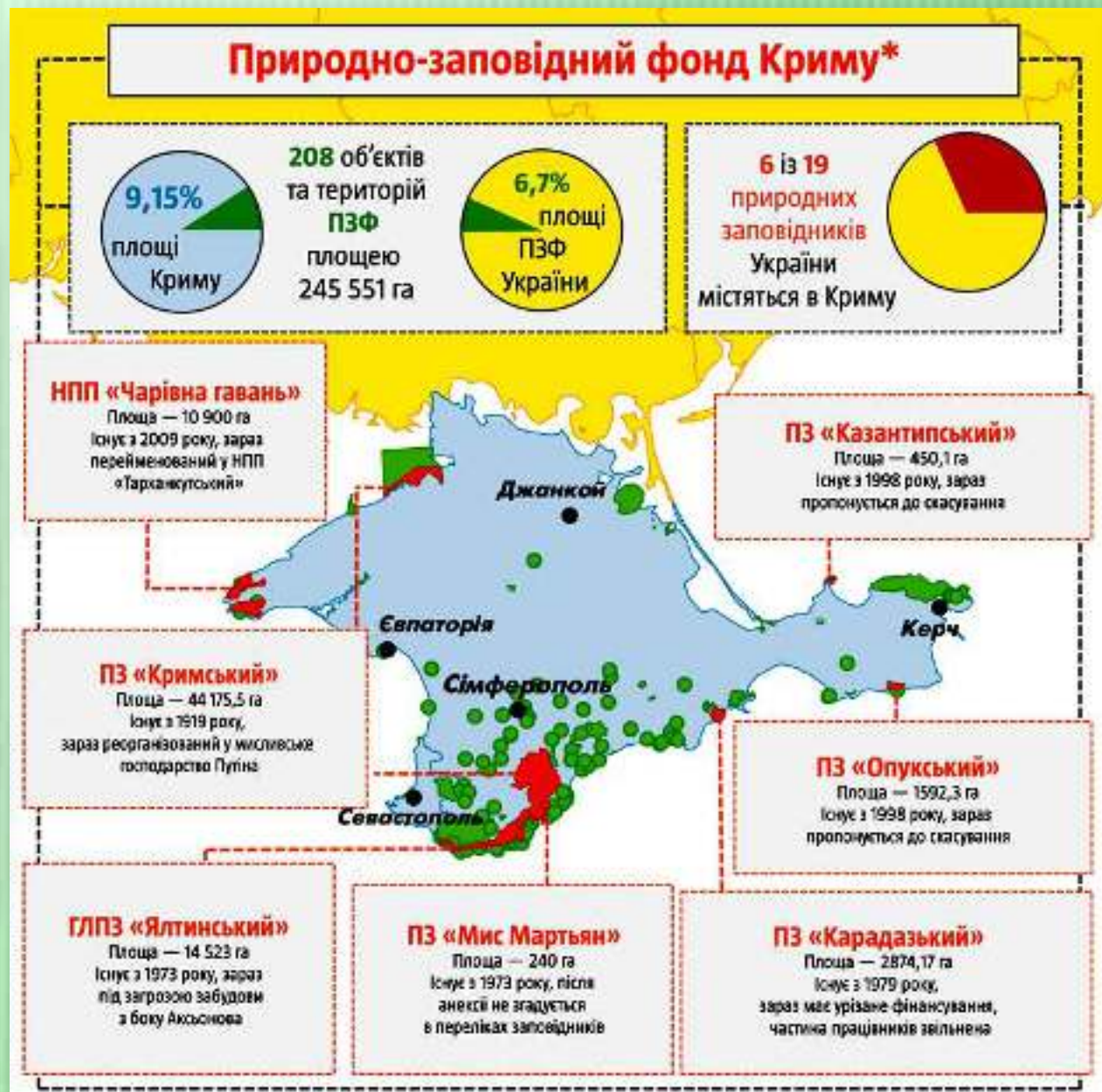
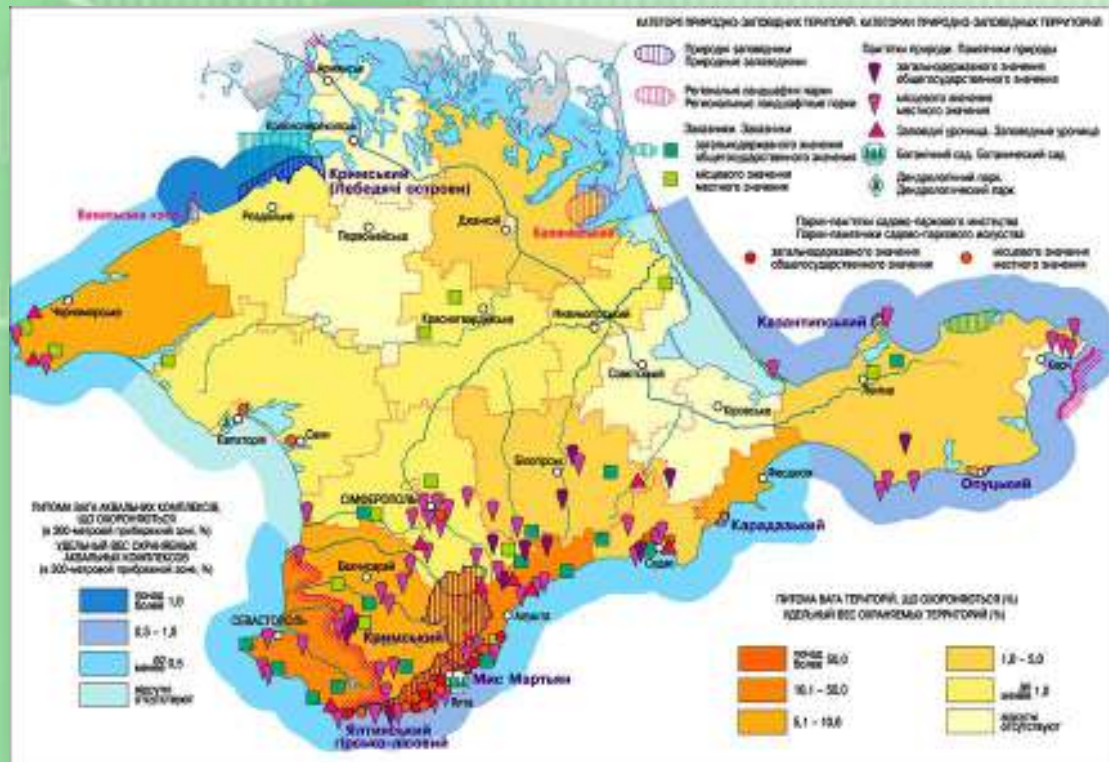

Фізико-географічні області

Природоохоронні території

Робимо висновки

- **Кримські гори є невисокими та невеликими за розміром. Вони складаються із трьох паралельних пасом: Зовнішнього, Внутрішнього та Головного**
- **Клімат гірської країни помірно континентальний зі значною кількістю опадів. Південний берег Криму має риси субтропічного середземноморського клімату**
- **Для Головного пасма характерна вертикальна поясність ландшафтів**
- **У системі фізико-географічного районування в Кримських горах виділяють три природні області**

Домашнє завдання

**Читати параграф 42, повторити 41,
Контурна карта
Підготуватися до тестової роботи**